



IVAN ŠPAN

duhovnik

rojen: 18. decembra 1900, Doropolje

župnija Planina nad Sevnico

prve zaobljube: 10. avgusta 1918, Veržej

mašniško posvečenje: 10. julija 1927, Turin, Italija

umrl: 5. marca 1976 v Celju

Bil je šesti otrok zgledne krščanske družine. Njegov starejši brat Jože je kot trgovski pomočnik v Sevnici rad prihajal k salezijancem na Radno, družino povezal z don Boskom in bratu Ivanu utrl pot med njegove sinove; pozneje je postal salezijanec tudi Jože sam. Gimnazijo je obiskoval v Veržeju, kamor je prišel leta 1913, in zaradi vojnih razmer v Unter Waltersdorfu blizu Dunaja (1913-17) ter v šolskem letu 1917-18 v Veržeju opravil noviciat. Prav tam je po prvih zaobljubah študiral tudi filozofijo (1918-20), maturiral na učiteljskišči v Mariboru in bil tri leta vzgojitelj v Veržeju in na Radni (1920-23). Bogoslovje je študiral na Crocetti (1923-27) in v baziliki Marije Pomočnice postal duhovnik.

Začetna duhovniška leta je preživel na Češkoslovaškem, ki takrat z Jugoslavijo sestavljala eno inšpektorijo (1927-36). Zaradi velikega števila novincev so ga predstojniki poslali za pomočnika in nato za prefekta novincev v Fryštak. Na Slovaškem je bil zelo uspešen in priljubljen. Pri tej delovni vnemi je dobil hudo pljučnico in le malo je manjkalo, da ni umrl. Kneipp in domača zdravila so ga rešili, a vse življenje mu je od te bolezni ostal slaboten glas. V kraju Sv. Benedikt je nato postal magister novincev in tako pomagal graditi temelje češkoslovaške inšpektorije.

Leta 1936 so ga poklicali v domovino. Zaradi težkega položaja je prvi slovenski inšpektor dr. Franc Walland sklenil odstopiti in na njegovo mesto je bil postavljen mladi Ivan Špan. Na krmilu inšpektorije sv. Cirila in Metoda je bil 18 let (do 1954). Leta so bila prelomna zanj in za salezijansko delovanje v Jugoslaviji. Na mnogih področjih je šele on dal inšpektoriji domač značaj. V letu 1941 je zavoda v Veržeju in na Radni zasedla vojska. Mnoge salezijanske skupnosti so bile razkropljene. Okupiran je bil nov mladinski dom v Celju. Za novince in klerike je bilo potrebno najti nove prostore. Ko

je na enem koncu Slovenije okupator zapiral domove, je na drugem inšpektor Ivan Špan odpiral nove in tako dosegel, da so v don Boskove vrste stopali vedno novi poklici, od katerih pa so mnogi na žalost padli kot žrtve vojne. Težki časi so zahtevali izredno razsodnost. Inšpektor Špan se je odločno postavil na stališče, da je treba v kritičnih časih skrbeti predvsem za ljudi, ki trpijo zaradi novih okoliščin. Za čase, ki so nastopili po vojni, je pripravljajal sobrate s posebnimi tečaji (posebej uspel je leta 1944). Z don Boskovo mirnostjo in razumevanjem znamenj časov je sobrate in družbo obvaroval popolnega uničenja. Veliko je delal za izgnance v Srbiji in za internirance po italijanskih taboriščih. Po končani vojni je previdnostno preusmeril salezijanske aktivnosti: od vzgojnega k župnijsko-pastoralnemu delu in tako omogočil nadaljevanje salezijanske navzočnosti v povsem spremenjeni družbeni stvarnosti. Uspelo mu je ustanoviti vzgojno-oblikovalne skupnosti in je tesno sodeloval s krajevnimi škofi.

Po letu 1954 je najprej postal ravnatelj hiše za bolne sobrate na Kapeli (1954-60), nato pa v svojem duhovniškem življenju zaorati še novo brazdo: postal je dušni pastir na župnijah. Bil je župnijski upravitej na Koprivniku (1960-64) in v Boštanju (1964-72), kjer je bil tudi predstojnik redovne skupnosti in zadnja tri leta duhovni pomočnik (1972-76). Tudi tu se je izkazal kot dober dušni pastir, pri vseh priljubljen, in kot je bil nekoč navdušen in uravnovešen vzgojitelj, takšen je bil kot katehet. Umrl je v celjski bolnišnici, pokopan je na ljubljanskih Žalah.

Kot vzgojitelj in predstojnik je pokazal veliko delavnost in številne nove zamisli (napisal je tudi več del za zavodska gledališča in pesmi za praznične akademije). V času preizkušenj je ohranil prepričevalen optimizem in zdravo distanco do kulturnih in političnih anomalij. Dragocen je bil njegov dar povezovanja razkropljenih sobratov ter moč buditi zaupanje ter prepričanje v pravilnost poti, na katero so krenili mladi sobratje. Z mirnostjo in preudarnostjo čebel, katerim je posvečal redke proste trenutke, je ohranil salezijansko delo v Jugoslaviji.

Lit.: ASD; DBS; ND 31(1976), št. 3, str. 3-6, št. 4, str. 4-10; MB 5(1976), št. 1, str. 7, 26-27, SalV 32(1936, str. 109; SalV 49(1976), št. 2, str. 16-17; Družina 21. marec 1976, str. 4.